

Pohjoismaiden yhteinen Itämeripolitiikka

Alexander Stubb

Suomi toimii Pohjoismaiden ministerineuvoston puheenjohtajanaan vuonna 2011. Pohjoismaiden hallitusten yhteistyötä johtaa pääministeri **Jyrki Katainen**, mutta yhteistyön koordinointi kuuluu tehtäväni pohjoismaisena yhteistyöministerinä. Puheenjohtajuusohjelmamme teema on ”Vihreä Pohjola – taitava ilmastotoimija”.

Yhtenä tavoitteena on nostaa Itämeri ja sen ympäristöhaasteet huomion kohteeksi. Siksi oli luontevaa, että Suomen puheenjohtajuuskausi käynnistyi Turussa järjestetyssä kestävän kehityksen konferenssissa, jossa edistettiin Itämeren alueen valtioiden, kaupunkien, alueiden, yritysten ja järjestöjen yhteistyötä.

Suomen kaudella Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminta Itämeren alueella on tarkoitus nostaa poliittiseen keskusteluun. Tätä tarkoitusta varten pohjoismaiset yhteistyöministerit hyväksyivät syyskuussa Vaasassa *Itämeriselonteon*, joka annetaan Pohjoismaiden pääministereille. Selonteon pohjalta pohjoismaiden roolista Itämeriyhteistyössä keskustellaan myös parlamentaarikkotasolla Pohjoismaiden Neuvostossa.

Ministerineuvoston lähialueyhteistyö

Kaikki pohjoismaat ovat jäseniä Itämeren valtioiden neuvostossa (CBSS, Council of the Baltic Sea States). Onkin luontevaa, että myös Pohjoismaiden ministerineuvosto osallistuu Itämeren alueen yhteistoiminnan kehittämiseen.

Tältä osin ministerineuvoston keskeinen instrumentti on lähialueyhteistyö, joka toimii yli 10 miljoonan euron vuosibudjetilla. Sekä Baltian maiden että Luoteis-Venäjän kanssa tehtävässä yhteistyössä avainalueet ovat samansuuntaisia: 1) koulutus, tutkimus ja innovaatiot, 2) elinkeinoelämä/ talousyhteistyö, 3) ympäristö, ilmasto ja energia, 4) hyvinvointiyhteiskunta (ml. pohjoisen ulottuvuuden sosiaali- ja terveystumppanuus) sekä 5) demokratiakehityksen vahvistaminen.

Ministerineuvosto arvioi juuri lähialueyhteistyön suuntaviivoja vuosille 2009–2013. Yhteistyöministerit kävivät viime kokouksessaan arviointikeskustelun Baltian maiden ja Luoteis-Venäjän kanssa tehtävästä yhteistyöstä. Arvioinnissa kävi ilmi, että Pohjoismaiden ministerineuvostolla on toimivat rakenteet Itämeren alueen yhteistyölle.

Tallinnaan, Riikaan ja Vilnaan ministerineuvoston toimistot perustettiin alkuvuodesta 1991 - jo hieman ennen kuin Baltian maat olivat saaneet takaisin itsenäisyytensä. Tällä oli suuri symboliarvo Baltian maissa. Suomen puheenjohtajuuskaudella vietetään näiden toimistojen 20-vuotisjuhlia. Yhteistyö siirtyi uuteen vaiheeseen, kun kaikista Baltian maista tuli EU:n jäseniä vuonna 2004. Yhteistyön lähtökohtana ovat yhteiset prioriteetit ja yhteinen rahoitus.

Ministerineuvoston toimisto Pietarissa käynnistyi vuonna 1995 ja Kaliningradissa syksyllä 2006. Luoteis-Venäjä-yhteistyössä korostuu demokraattinen yhteiskuntakehitys, avoimet pluralistiset suhteet yli rajojen sekä talousyhteistyön ja keskinäisen kaupankäynnin edellytysten parantaminen. Yksi Suomen puheenjohtajuuskauden keskeinen hanke on Pietarissa marraskuussa järjestettävä pohjoismaalais-venäläinen kansalaisjärjestöfoorumi, jota järjestää Suomi-Venäjä-seura.

Yhteispohjoismaisilla rahoituslaitoksilla on myös tärkeä rooli lähialueella tapahtuvassa ympäristö- ja ilmastoalan yhteistyössä erilaisten hankkeiden rahoittajina ja toteuttajina. Näitä ovat Pohjoismainen ympäristörahoitusyhtiö (NEFCO, *Nordic Environment Finance Corporation*) sekä Pohjoismaiden ja Baltian maiden omistama Pohjoismainen investointipankki (NIB, *Nordic Investment Bank*).

Pohjoismaat tukevat EU:n Itämeri-politiikkaa

Itämeri on korostetusti Euroopan unionin sisämeri, kun yhdeksästä rantavaltiosta kahdeksan on EU:n jäseniä. Kun toimin myös eurooppaministerinä, pidän tärkeänä, että Pohjoismaiden ministerineuvoston Itämeri-toiminta on suunnattu tukemaan EU:n yhteistä politiikkaa.

Yhteinen politiikka on kirjattu EU:n Itämeristrategiaan, joka keskittyy ympäristöön, taloudelliseen kehitykseen, infrastruktuuriin ja turvallisuuteen. Tätä strategiaa olin käynnistämässä europarlamentaarikkona yhdessä meppi-kollegojeni kanssa. Ministerineuvosto toteuttaa tätä strategiaa ja osallistuu monien ns. lippulaivahankkeiden toteuttamiseen. Hyviä esimerkkejä löytyy erityisesti ympäristönsuojelussa ja kasvavan meriliikenteen riskien vähentämisessä – mutta myös sisämarkkinaesteiden poistamisessa sekä sosiaali- ja terveysalalla.

Pohjoismainen yhteistyö tukee myös EU:n pohjoisen ulottuvuuden politiikkaa, joka luo puitteet EU:n ja Venäjän yhteistyölle Itämeren alueella. Ministerineuvosto osallistuu pohjoisen ulottuvuuden ympäristökumppanuuteen sekä sosiaali- ja terveystaloudelliseen kumppanuuteen. Olemme olleet aktiivisesti kehittämässä myös kulttuurikumppanuutta luovan talouden kehittämiseksi yhdessä elinkeinoelämän kanssa. On luontevaa, että Kööpenhaminan sihteeristömme hoitaa kulttuurikumppanuuden sihteeristöä vuoteen 2013.

Ministerineuvoston ja sen Vilnan toimiston rooli Valko-Venäjän demokratiakehityksen tukemisessa on kasvanut. Keväällä 2011 ministerineuvosto otti tehtäväkseen hallinnoida EU-komission rahoittamaa ihmisoikeus- ja demokratia-rahastoa, joka tukee kansalaisyhteiskunnan toimijoita Valko-Venäjällä. Uskon, että Valko-Venäjän kehitys nousee keskusteluun myös Pohjoismaiden Neuvostossa, joka kokoontuu istuntoonsa marraskuun alussa Kööpenhaminassa.

Pohjoismaiden ministerineuvoston toiminnalla Itämeren alueella on siis kasvava rooli myös EU:n naapuruuspolitiikan toteutukseen. Tulevaisuudessa onkin syytä arvioida Pohjoismaiden ministerineuvoston toimintaa myös EU:n itäisen kumppanuuden tavoitteiden edistäjänä.

Euroopan unionin ja pohjoismaisen yhteistyön kautta voimme suunnitella ja koordinoida yhteisiä toimiamme Itämeren alueella. Tärkeää on kuitenkin myös se, että jokainen Itämeren jäsenvaltio ottaa ympäristöhaasteet vakavasti ja tekee parhaansa Itämeren tilan parantamiseksi. Tässä myös jokainen meistä voi yksilönä vaikuttaa omilla valinnoillaan siihen, että Itämeri olisi lapsillemme puhtaampi meri nauttia.

kuva: Janne Suhonen, valtioneuvoston kanslia

Alexander Stubb

Eurooppa- ja ulkomaankauppaministeri, joka toimii pohjoismaisena yhteistyöministerinä.

Ulkoasiainministeriö

Haluatko PULLOPOSTIN sähköpostiisi?

Liity postituslistallemme:

www.centrumbalticum.org/kolumni

Centrum Balticum

Vanha Suurtori 7

20500 Turku

puh. 020 775 1341

www.centrumbalticum.org

centrumbalticum@centrumbalticum.org